

Αυταρχισμός και δημοκρατία στο σχολείο και στη σχολική τάξη

Ενότητα 9: Η Ασφάλεια στο Σχολείο

Δημήτρης Θ. Ζάχος
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η Ασφάλεια στο Σχολείο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Η ασφάλεια στο σχολείο.
2. Σχέδιο δράσης για την ασφάλεια στο σχολείο.

Σκοποί ενότητας

- Η συζήτηση γύρω από το ζήτημα της ασφάλειας στα σχολεία και οι παράγοντες που σχετίζονται με αυτή (οι παρεμβάσεις στο αναλυτικό πρόγραμμα, το σχολικό κλίμα το σχολικό κτίριο, οι ρυθμίσεις «τάξης» και «πειθαρχίας» της σχολικής μονάδας και τα προγράμματα «διαχείρισης» της σχολικής τάξης).
- Η έμφαση σε παράγοντες όπως η είσοδος στο σχολείο, η παρουσία των εκπαιδευτικών στους διαδρόμους και στην αυλή και η κατάλληλη διαμόρφωση χώρου, για αποφυγή ατυχημάτων και για καλύτερο έλεγχο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η ασφάλεια στο σχολείο

(αρθ.2, Ν. 1566/1985 και αρθ. 73, Ν. 3518/2006)

- Η φοίτηση των μαθητών στην Α/θμια Εκπ/ση είναι υποχρεωτική, εφόσον ο μαθητής δεν έχει υπερβεί το 16ο έτος της ηλικίας του. Όποιος έχει την επιμέλεια του προσώπου του ανηλίκου και παραλείπει την εγγραφή ή την εποπτεία του ως προς τη φοίτηση τιμωρείται, σύμφωνα με το άρθρο 458 του Ποινικού Κώδικα (χρηματικό πρόστιμο). Επιπλέον, με το Π.Δ. 161/2000 μεταβιβάζεται στο Νομόρχη η αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων στους γονείς και κηδεμόνες που δεν εγγράφουν τα παιδιά τους στο σχολείο και αμελούν για την τακτική φοίτησή τους.

(αρθ.2, Ν. 1566/1985 και αρθ. 73, Ν. 3518/2006) συνέχεια

- Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.2, αρθ.11 του Π.Δ. 201/1998, **όταν ο μαθητής απουσιάζει αδικαιολόγητα και οι γονείς ή ο κηδεμόνας τους δεν επικοινωνούν με το σχολείο παρά τις ειδοποιήσεις, αναζητείται η οικογένεια του μέσω της δημοτικής ή αστυνομικής αρχής.** Στις περιπτώσεις που η αναζήτηση δεν φέρει αποτέλεσμα, αναφέρεται η διακοπή της φοίτησης στον αρμόδιο Προϊστάμενο Δίισης ή Γραφείου Α/θμιας Εκπ/σης, ο οποίος αναζητά το μαθητή σε όλα τα σχολεία του νομού και, εν συνεχεία, η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠ.Ε.Π.Θ. αναζητά το μαθητή σε όλα τα σχολεία της χώρας.

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια I

- Το σχολικό κτίριο και οι ρυθμίσεις ασφαλείας
- Οι ρυθμίσεις «τάξης» και «πειθαρχίας» της σχολικής μονάδας και τα προγράμματα «διαχείρισης» της σχολικής τάξης
- Οι παρεμβάσεις στο αναλυτικό πρόγραμμα

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια II

Το σχολικό κτίριο και οι ρυθμίσεις ασφαλείας

- Η είσοδος στο σχολείο
- Η παρουσία των εκπαιδευτικών
- Οι διάδρομοι, οι φωνές, το τρέξιμο
- Κατάλληλη διαμόρφωση χώρου, για αποφυγή ατυχημάτων και για καλύτερο έλεγχο

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια III

Το σχολικό κτίριο και οι ρυθμίσεις ασφαλείας

Ανάγκη φυσικής δραστηριότητας –
οργανωμένης κίνησης

- Οι καυγάδες, οι συμμορίες και η σεξουαλική παρενόχληση

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια IV

- Οι κανόνες διατήρησης του καλού σχολικού κλίματος
- Οι παρεμβάσεις στο αναλυτικό πρόγραμμα
- Γνώση της κείμενης νομοθεσίας για τις ποινικές πράξεις
- Εφαρμογή ενιαίας πολιτικής στο σχολείο και συνεργασία μεταξύ του προσωπικού και κατανομή ρόλων

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια V

Οι κανόνες διατήρησης του καλού σχολικού κλίματος

Το σχολικό κλίμα εξαρτάται από

- Τη σύνθεση του μαθητικού σώματος
- Τη στάση του εκπαιδευτικού προσωπικού
- Την ικανότητα της διοίκησης και του προσωπικού
- Τη σχέση των διδασκόντων με τους/τις μαθητές/τριες

Το σχολικό κλίμα εξαρτάται από (συνέχεια)

- Τη σχέση των διδασκόντων με τους/τις γονείς
- Το μοντέλο διοίκησης της σχολικής μονάδας
- Τις δραστηριότητες που προβλέπει το ΑΠ
- Το κτίριο
- Τους κανόνες: τον τρόπο που τίθενται και που εφαρμόζονται

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια VI

Οι παρεμβάσεις στο αναλυτικό πρόγραμμα

- Moral educational programs
- Character educational programs
- Ο συμπεριφοριστικός χαρακτήρας των προγραμμάτων διαχείρισης της σχολικής τάξης.

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια VII

- Η Γνώση της κείμενης νομοθεσίας για τις ποινικές πράξεις και εφαρμογή ενιαίας πολιτικής στο σχολείο

ΑΣΦΑΛΕΙΑ – ΥΓΙΕΙΝΗ

«Εισαγγελέας για φυματίωση σε σχολείο», 21/11/2006

- Τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης με αφορμή δημοσιεύματα για κρούσμα φυματίωσης σε δημοτικό σχολείο διέταξε ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Εφετών κ. Χ. Ο κ. Χ ζητά να ερευνηθεί το σκέλος της υπόθεσης σύμφωνα με το οποίο δάσκαλος του σχολείου φέρεται να γνώριζε ότι έπασχε από φυματίωση και μάλιστα μεταδοτική. Στην περίπτωση που αποδειχτεί το γεγονός αυτό ο κ. Χ ζητά να ασκηθεί δίωξη σε βάρος του εκπαιδευτικού για απόπειρα ανθρωποκτονίας με ενδεχόμενο δόλο. Ο δάσκαλος του Δημοτικού στον Άγιο Δημήτριο είχε νοσήσει με φυματίωση στις αρχές Μαΐου. Από τον έλεγχο που είχε γίνει τότε, δέκα παιδιά είχαν βρεθεί θετικά στην εξέταση μαντού για τη φυματίωση και ορισμένα από αυτά είχαν λάβει προφυλακτική φαρμακευτική αγωγή, προκειμένου να μη νοσήσουν.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ – ΥΓΙΕΙΝΗ (συνέχεια)

- Κατά τον επαναληπτικό έλεγχο που έγινε χθες σε όλο το προσωπικό και τους μαθητές του σχολείου, συνολικά 29 παρουσίασαν ενδείξεις για μόλυνση από τον βάκιλο που προκαλεί φυματίωση και παραπέμφθηκαν στο Αντιφυματικό του νοσοκομείου Παιδών. Σε 13 από αυτούς χορηγήθηκε προφυλακτική αγωγή, κανένας πάντως από τους μαθητές δεν έχει εκδηλώσει φυματίωση. Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση του υπουργείου Παιδείας, δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας για τους υπόλοιπους μαθητές, και η λειτουργία του σχολείου συνεχίζεται κανονικά. (Πηγή: ΑΠΕ)» Ο Νομάρχης Αθηνών κ. Γιάννης Σγουρός δήλωσε: **«Οι διευθυντές των σχολικών μονάδων θα πρέπει να ενημερώνουν για τέτοια θέματα εγκαίρως τους αρμόδιους φορείς, ώστε να υπάρχει ταχύτερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση.** Ενώ το πρόβλημα υπήρχε από τον περασμένο Φεβρουάριο, η Διεύθυνση Υγείας της Νομαρχίας ενημερώθηκε τρεις μήνες μετά. Θα πρέπει, λοιπόν, όλοι να αντιδρούμε με υπευθυνότητα». (Δελτίο τύπου της Νομαρχίας, 20/11/06).

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια VIII

- Εφαρμογή ενιαίας πολιτικής στο σχολείο και συνεργασία μεταξύ του προσωπικού και κατανομή ρόλων.

Παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική ασφάλεια IX

Η σχολική μονάδα

1. Σχέδιο δράσης για την ασφάλεια και την ομαλή καθημερινή δραστηριότητα, το οποίο θα πρέπει να συζητηθεί στο σύλλογο διδασκόντων, με το διευθυντή, αλλά και να γνωστοποιηθεί στους γονείς και κηδεμόνες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σχέδιο δράσης για την ασφάλεια στο σχολείο

Η ανάγκη για σχέδιο δράσης

- Η αναγκαιότητα της σοβαρής ενασχόλησης (μελέτης) με το ζήτημα και της κατάστροφωσης ενός σχεδίου δράσης.

Η ανάγκη για σοβαρή ενασχόληση με το ζήτημα της ασφάλειας

Σοβαρή ενασχόληση με το ζήτημα της ασφάλειας και της ομαλής καθημερινής δραστηριότητας στο σχολείο

- *Υποστηρίζονται οι Δ να αναθεωρούν τις πρακτικές τους; Διατίθεται χρόνος για την επιστημονική υποστήριξη των Δ τόσο στο ξεκίνημα όσο και κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς;*

Ερωτήματα σχετικά με το σχέδιο δράσης

Σχέδιο για την τήρηση της ασφάλειας και την ομαλής καθημερινής δραστηριότητας

1. Μήπως **αναπαραγάγουμε** αυτό που αντιπαλεύουμε;
2. Τι **επακολουθεί** τις παραβατικές συμπεριφορές;
3. Λάβαμε υπόψιν την **αξιοπρέπεια** των μαθητών/τριών;
4. Λάβαμε υπόψιν τους **νόμους**, τα διατάγματα και τις υπουργικές αποφάσεις;

Ερωτήματα σχετικά με το σχέδιο δράσης (συνέχεια)

Σχέδιο για την τήρηση της ασφάλειας και την ομαλής καθημερινής δραστηριότητας

5. Μπορούμε να εφαρμόσουμε το σχέδιο με σταθερότητα;
6. Μπορούμε να εφαρμόζουμε τις συνέπειες με **σύνεση**;
7. Το σχέδιο συμπεριλαμβάνει και τη **σχέση των δασκάλων με την πειθαρχία ή εξαντλείται στους/στις μαθητές/τριες;**

Σχολική Μονάδα Ι

Μέτρα και κανόνες που στοχεύουν

1. Στην ανάπτυξη της αυτό-πειθαρχίας
2. Στην πρόληψη των ανεπιθύμητων συμπεριφορών
3. Στην διόρθωση των μη-επιθυμητών συμπεριφορών
4. Στην αποκατάσταση χρόνιων και σοβαρών προβλημάτων συμπεριφοράς

Σχολική Μονάδα II

Μέτρα και κανόνες

1. Εναρμόνιση των επιμέρους απόψεων ως προς την έλεγχο και την «πειθαρχία»
2. Ευδιάκριτοι στόχοι και προβλέψεις
3. Εστίαση σε διαδικασίες ενθάρρυνσης των θετικών συμπεριφορών
4. Εστίαση σε διαδικασίες αποθάρρυνσης των αρνητικών συμπεριφορών

Σχολική Μονάδα III

Μέτρα και κανόνες

5. Συνέπεια, αλλά και ευελιξία στην τήρηση των κανόνων
6. Αποφυγή εκπλήξεων
7. Αξιολόγηση της επιτυχίας των ανωτέρω

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1

- Αναγνωστοπούλου Μ. (2005). *Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στη σχολική τάξη*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Αραβανής, Γ. (1998). *Πειθαρχία και εκπαίδευση. Ο ρόλος των ποινών και των αμοιβών στο σχολείο και στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ζάχος, Θ. Δ. (2010). «Έλεγχος» και «Πειθαρχία» στο Σχολείο: Αναγκαιότητες και Κίνδυνοι για τα Παιδιά των Μεταναστών/στριών και των Χαμηλών Κοινωνικοοικονομικών Τάξεων. Στο: ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρακτικά του 1ου Πανελλήνιου Συνέδριου Επιστημών Εκπαίδευσης, τομ. Β', 368-376. Αθήνα: Σμυρنيωτάκης.
- Flitner A. 1997. *Αυταρχική ή φιλελεύθερη αγωγή*; Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Μπίκος, Κ. (2004). *Αλληλεπίδραση και κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπάμπαλης, Θ. (2005). *Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη σχολική τάξη*. Ατραπός.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2

- Νούτσος, Χ. (1988). *Η γκραμσιανή αντίληψη για την παιδαγωγική σχέση. Στο: Antonio Gramsci. Πενήντα χρόνια από το θάνατό του. Ιωάννινα: Επιστημονική επετηρίδα του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Παράρτημα αρ. 35.*
- Σολομών Ι. & Κουζέλης, Γ. (επιμ.) (1994). *Πειθαρχία και Γνώση*. Αθήνα: ΕΜΕΑ.
- Τσιπλητάρης Α. (2004). *Ψυχοκοινωνιολογία της σχολικής τάξης*. Αθήνα: Ατραπός.
- Wragg, E. C. (2003). *Διαχείριση της σχολικής τάξης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Ψάλτη, Α., Κασάπη, Σ. & Δεληγιάννη - Κουιμτζή, Β. (2012). *Σύγχρονα ψυχοπαιδαγωγικά ζητήματα: Ο εκφοβισμός στα ελληνικά σχολεία*. Αθήνα: Gutenberg.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημήτρης Θ. Ζάχος.
«Αυταρχισμός και δημοκρατία στο σχολείο και στη σχολική τάξη. Η Ασφάλεια
στο Σχολείο». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS324/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

